

Politik Bilim

“Bilgi toplumu stratejisi” (2)

Aykut Göker

Ana hatlarını Dünya Bankası'nın belirlediği, Mart, 1993 tarih ve “**Turkey: Informatics and Economic Modernization**” başlıklı Ana Plân ile “enformasyona dayalı bir ekonomi tesis edilmesinin” istendiğine ve Plân'ın harfi harfine uygulanmasına çalışıldığını değinmişim. Örneğin, ihtiyaç duyulan enformasyon ve telekomünikasyon teknolojileri ile bu teknolojilere dayalı mal ve hizmetler, Plân'da öngörüldüğü gibi, “**özel sektörün geliştirilmesi**” amacı gözetilerek, “uluslararası rekabete açık pazar politikalarıyla” temin ediliyor... O kadar ki, kamu kurumları için yazılım temininde bile, izlediğimiz ulusal bir strateji yok; her şey serbest. Oysa, ‘Açık Kaynak Kod Plâtformu’ adlı sivil girişimin sitesinde deniyor ki:

“Bilgi Toplumuna giden yolda ulaşımdan savunmaya, üretimden dağıtıma, eğitimden sağlığa, ticaretten kamu yönetimine, iletişimden eğlenceye yaşamın tüm boyutlarını düzenleyen akıllı cihaz ve sistemlerin önemli bir bileşeni yazılımdır. Açık kaynak kod yazılımlar, adı üstünde, kaynak kodları herkesin incelemesine ve kullanımına açık yazılımlardır. Bu tür yazılımların ayırt edici özelliği kullanıcıya yazılımı değiştirme özgürlüğü sağlamasıdır. Açık kaynak kod yazılımlar, ücretsiz, uyarlanabilir, sağlam, hızlı ve güvenlidir. Açık kaynak kod dünyası, yeni bir yazılım üretme biçimi, yeni iş modelleri sunmaktadır. Dünyanın her tarafından bilişim uzmanlarınca ımece yöntemi ile endüstri standartlarında geliştirilen açık kaynak kod yazılımları, insanlığın ortak malıdır.” Ve ekleniyor:

“Açık kaynak kod yazılımlar, her alanda çözümler sunarak, yazılım tekellerine karşı tüketiciye seçenekler sunmaktadır. **Almanya, İspanya, Meksika, Brezilya, Çin, Kore, Hindistan gibi birçok ülke, kamu kurumlarında açık kaynak kod yazılımlarının kullanımını şimdiden benimsemiş ve bilgi toplumu stratejilerinin bir parçası yapmışlardır.**”

YA BİZİM DEVLETİMİZ?

Aslında, bizim devletimiz de, kamu kurumlarının yurttaşlarla, iş âlemiyle ve birbirleriyle olan ilişkilerinin elektronik ortama aktarılması; yâni, kamu hizmetlerinin enformasyon ve telekomünikasyon teknolojileri kullanılarak, elektronik ortamda sunulabilmesi ve bu hizmetlere rahatça erişilebilmesi için, diğerleri gibi, ‘e-devlet’i [e-government] kurmaya uğraşiyor. Bu aynı zamanda, söz konusu Plân'da öngörülen, “**kamunun daha iyi yönetimi**” için de gerekli; ve devletimiz, yazılımın önemli payının olduğu bu sistemi kurmak için çok da para harcıyor. Ama, “Almanya'nın, Kore'nin yaptığını yapmadığı ve yerli katkı payının artmasını sağlayacak, ‘açık kaynak kod tabanlı yazılım’ yönünde bir tercihte bulunmadığı için, bizim devletimizin yazılıma harcadığı para daha çok yabancı tekellere yarıyor. Mâdem ki para harcıyor, bunun ülkemdeki yazılım geliştirme yeteneğinin artmasına da katkısı olsun”, diye düşünemezsiniz; sonra, maazallah, Plân'ı hedefinden saptırır ve o hangi özel sektörsel onun gelişmesini de engellersiniz.

Yine Plân'da öngörüldüğü gibi, “**enformasyon ve telekomünikasyon hizmetlerinde gelişme sağlanabilmesi**” için iletişim sektöründe uygulanan ‘liberalizasyon’ politikası uyarınca, biliyorsunuz, telekomünikasyon hizmetleri ile televizyon ve radyo yayınlarındaki ‘devlet monopolü’ kaldırıldı; sektör için bağımsız bir düzenleyici kurum (Telekomünikasyon Kurumu) kuruldu (Ocak, 2000); Türk Telekom (TT) ise, katma değerli hizmetlerden başlanarak, adım adım özelleştirildi. TT'nin özelleştirilmesinde atılan son adım, %55 hissesinin, Telecom Italia ile birlikte hareket eden Saudi Oger firmasına satılması oldu (1 Temmuz 2005).

EH, EĞİTİMİMİZ DE BİLGİSAYAR[Lİ]LAŞTIRILYOR....

Plân'da öngörülen “enformasyona dayalı ekonominin ihtiyaçlarına yanıt verecek **insan sermayesinin oluşturulması**” içinse, herhâlde farkındasınız, okullarımızın ‘bilgisayar[lı]laştırılması’ yolunda önemli çabalar sarf ediliyor; Plân’ın dediği şekilde **satın almalar** yapılıyor... Eğitimin içeriği ne oluyor, diye düşünmeyin; çünkü, kafanızdan geçenler en azından bu Plân’da öngörülmüş değil. Ama, Plân’da öngörülen, “eğitim için özel sektör kaynaklarını harekete geçirme” konusunda elhak son derece başarılı uygulamalar, âdeta kendiliğinden oluyor. Örneğin, bol miktarda vakıf üniversitesi kuruluyor...

Şimdi, sorumuzu yineleyelim: Gördüğünüz gibi, Plân’ın harfi harfine uygulanmasına çalışılıyor. Peki, bütün bu çabaların sonunda, “enformasyona dayalı bir ekonomi tesis etmiş”; buradan hareketle de “enformasyon toplumuna dönüşmüş” olacak mıyız? Yanıtı iki hafta sonraya kaldı...

<http://www.inovasyon.org>

CBT. 03 Eylül 2005